

---

# Castello Borgia, Rocca dei Borgia, Farners

Autor:

Data de publicació: 08-06-2014

**El Castello Borgia, Rocca di Nepi, també anomenada Rocca dei Borgia , és una fortalesa situada als afores de la ciutat històrica de Nepi, a la província de Viterbo. Tant la ciutat de Castello Borgia (després dels Farners) com Civita Castellana eren catalanes... Als Borja tot i ser originaris de Jaca, a Roma se'ls considerava catalans "NO D'ARAGONIA" si ells haguessin volgut podien haver ressuscitat l'origen del nom d'Aragó venint de TARRAGONIA, sinó ho van fer és pq "Els Borja volien ser catalans no aragonesos" (Bembo: "O Dio la chiesa in mani dei Catalani")**

Tant la ciutat de Castello Borgia (després dels Farners) com Civita Castellana eren catalanes... Als Borja tot i ser originaris de Jaca, a Roma se'ls considerava catalans "NO D'ARAGONIA" si ells haguessin volgut podien haver ressuscitat l'origen del nom d'Aragó venint de TARRAGONIA, sinó ho van fer és pq "Els Borja volien ser catalans no aragonesos" (Bembo: "O Dio la chiesa in mani dei Catalani")

Fortalesa de Nepi

Ubicació

Estat actual

Itàlia

Ciutat

Nepi

Coordenades

42° 14' 30.5"N, 12° 20' 44.3"ECoordenades: 42° 14' 30.5"N, 12° 20' 44.3"E (Mapa)

Informació general

veus d'arquitectures militars que apareixen a la Viquipèdia

Edita les dades a Wikidata · Manual

El Castello Borgia, Rocca di Nepi, també anomenada Rocca dei Borgia , és una fortalesa situada als afores de la ciutat històrica de Nepi,a la província de Viterbo.

Torre de la Fortalesa de Nepi

Índex

Història

Els orígens

La ciutat de Nepi té orígens molt antics. Hi ha hagut moltes troballes arqueològiques que daten del segle VIII aC, testimonis d'una antiga i desenvolupada civilització ja en aquell moment. L'elecció d'aquest lloc per a l'assentament d'un centre urbà, va ser òbviament dictada per la morfologia del lloc. Un esperó de forma gairebé triangular, els dos costats llargs són solcs per forats profunds excavats per l'aigua de les rases, que després acaben unint-se més cap a l'est. El tercer costat, el costat més curt, s'obre cap a l'exterior. Des del període republicà,és aquí on s'han concentrat els esforços per construir obres defensives que fan que la ciutat sigui inaccessible i impenetrable. No sabem quines eren les defenses preholandeses, tot i que segons Livy i Velleius Paterculus, resulta que Furio Camillo va haver de lluitar per conquerir-les.

L'edat mitjana

A principis de l'època medieval no hi ha cap registre en els documents de l'existència o d'una altra forma d'estructures defensives, i molt menys de la seva naturalesa. No obstant això, la seva ubicació al llarg de la Via Amerina suggereix la importància estratègica del lloc com a lloc d'avançada, durant les guerres greco-gòtiques. L'esmentada ruta va ser durant molts anys el principal vincle entre Roma i l'Exarchat de Ravenna. Al segle VIII, el Papa Gregori el Gran va enviar a defensar la Fortalesa, un gran exèrcit liderat pel duc Leonci. Al segle IX-XI es pot remuntar una certa muralla al

soterrani del castell. La construcció d'una torre de planta quadrada, ara incorporada a la creu, es remunta al segle XI. Després de l'establiment de la ciutat com a municipi lliure(1131), una altra torre trapezoïdal s'eleva per sobre de la porta de l'època romana, flanquejant aquest últim amb un altre arc ogival. La nova torre es va unir a la funció defensiva, més enllà de la funció d'albirament, i va servir com a precursor. Amb el temps, també s'afegirà una torreta més petita al costat nord-est d'aquest nucli defensiu que a poc a poc es va anat definint i expandint. A la fortalesa hi havia els Prefectes de Vico, Matilde comtessa de Canossa, la Colonna, l'Orsini, els Gaetani i l'Anguillara, o totes aquelles famílies que durant l'Edat Mitjana van impugnar el control d'aquestes àrees. A partir de 1300 és el primer document que esmenta l'existència d'un castell real, distingint-lo de la ciutat. A aquesta època es poden relacionar els frescos dels intrados de l'arc ogival, encara visible avui a la sala subterrània. Situada entre 1383 i 1458 és la reducció de la torre quadrada més antiga, en una rotonda.

## El Renaixement

L'edat borgiana. El 1474, el Papa Sist IV va promoure la reparació i restauració. Però només el 1479 comença una temporada de realitzacions impressionants per a aquest complex, que va canviar completament la seva estructura arquitectònica, després del nomenament com a governador de la ciutat del cardenal Rodrigo Borgia, que ja el 1483 va autoritzar altres despeses per a la fortalesa mateixa. Va ser en els vint anys 1479-1499 quan va tenir lloc la construcció de les quatre torres cilíndriques col·locades a les cantonades d'un quadrilàter defensiu al voltant del nucli central, cada vegada més defensiva, estava canviant la seva funció a la de residencial.

Es va construir una galeria al llarg de la muralla que connecta les dues torres principals. Les habitacions de sota es transformen en cellers, incloent el que durant segles havia estat l'accés principal a la ciutat. La coronació amb beccatelli en pebre gris per emfatitzar els camins patrulla i el revestiment de tot el nucli, amb guix "enganxat i rascat en quadrats" o el guix decorat amb grafit per simular una maçoneria regular. A les torres els escuts cardenalícs amb les armes dels Borgia. La torre circular es va aixecar encara més, sens dubte per fer-la més eficaç com a punt privilegiat d'observació. El projecte d'aquesta complexa obra va ser encomanat a Antonio da Sangallo el vell, que al mateix temps es dedicava a la construcció de la Rocca di Civita Castellana. En el mateix tram també puja la construcció de la porta "Borgiana", al llarg de les muralles que des del complex central, van tancar l'accés a la ciutat al sud per acabar al costat del forat. Amb el nomenament de Borgia com a Papa el 1492, Alexandre VI va ser nomenat Ascanio Sforza per servir com a governador de la ciutat. Nepi, de fet, havia estat la recompensa per donar-li suport durant el conclave. El 1499, després del canvi sobtat de la política borgiana, Ascanio Sforza va ser expulsat i nomenat governador de la ciutat Lucrezia Borgia, filla del pontífex, que va residir a la fortalesa durant algun temps el 1500. Més tard, el 1503, la fortalesa va ser utilitzada com a refugi pel seu germà Cesare, anomenat Valentino.

Primeres dècades del segle XVI. L'addició del cos fabrica al nord del nucli original es remunta a aquest període. Recolzada contra la façana primitiva, de la qual encara es poden notar els taques tallades. El nou edifici té les portes d'entrada directament al pati central i dues ales laterals en les quals es troben diverses sales de servei, entre elles la cuina, amb la gran llar de foc i el forn, comunicant-se directament amb el vestíbul principal. Sota el pontificat de Lleó X, el 1521, la ciutat va ser cedit a Bernardo Accolti, un famós poeta cortès, conegut pel nom excèntric del "Un". Les seves diverses reformes d'edificis residencials. D'aquesta fase, sabem gràcies a un inventari guardat a l'arxiu municipal de Nepi, els noms d'algunes sales: la de la Mare de Déu, la cambra del Fènix, la Palma i també de la Voluntat i no poder. La seva nova porta d'entrada a les fortificacions, anomenada la porta de l'Únic, en la qual una inscripció diu: "UNICUS CUSTOS PROCUL HINC TIMORES", o "El que és aquí custodi: lluny de la por", potser en memòria del Sac de Roma, quan el trencament de Carles V va ser rebutjat prop de la vall de Baccano. El que estava lluny de ser estimat pels Nepesini. Hi va haver nombrosos intents d'expulsar els ciutadans, que van acusar repetidament el seu senyor d'injustícia i imposar impostos i gabelle massa salats, tant és així que els guàrdies papals van haver d'intervenir per restablir el senyoriu dels acollits.

L'edat farnès. Finalment, el 1537 va ser invertit pel Papa Pau III, Pier Luigi Farnese el seu fill, amb el títol de Duc de Nepi, inserint aquest territori en el Ducat de Castro. En aquesta dècada que va veure el govern de la casa farnese, es van marcar grans obres a tota la ciutat i, per descomptat, la fortalesa no es va descuidar. Altres treballs d'adequació es van dur a terme a l'interior de l'edifici, com ho demostren alguns escuts de pedra de la Benvinguda, coberts de guix i frescos amb l'escut del nou governador. Però el major treball realitzat en aquest període va ser, sens dubte, la construcció dels baluards exteriors. Va ser encarregat a l'òpera Antonio da Sangallo el jove, al voltant de 1537. Un dels exemples més complets del gran domini de Sangallesc de concebre fortificacions "modernes". Vasari en les seves "Vides", va qualificar aquesta obra d'"inexpugnable i bonica". Va estudiar almenys tres hipòtesis per dur a terme aquesta obra, així com realitzar un estudi de les estructures existents en el moment de la Fortalesa. Al final, l'elecció va caure en la solució més funcional, tant defensivament com econòmicament. Consta de quatre enormes muralles, equipades amb vaixells de foc creuat especials. Destaquen les portes d'accés, en concret la principal Porta Romana, que encara conserven la porta i la porta interior del taulell. A les cantonades dels dos baluards principals i per sobre de Porta Trionfale o "Nica", els escuts travertins de Pier Luigi Farnese. En els següents mapes la inscripció: "P. ALOISIUS FARN. DUX CASTRI ET NEPETE MONUMENTUM HOC AD TUTELAM CIVITATES EXTRUXIT MDXL", mentre que per sobre de la porta principal, el braç del Papa Pau III. Amb la sortida de Pier Luigi Farnese el 1545, després d'haver

---

estat nomenat duc de Parma i Piacenza, Pau III va transferir els canons de la fortalesa de Nepesina a la de Perusa. El 1570 va veure l'arribada a Nepi d'un altre membre de la família Farnese, cardianale Alessandro.

Segles XIX i XX

Rocca di Nepi i els baluards farnès a Porta Trionfale o "Nica"

A partir del segle XVII, la fortalesa va començar a ser abandonada. Finalment es va convertir en un lloc d'extracció de materials de construcció per a la ciutadania. Al segle XIX, es va proposar instal·lar-hi una presó, elaborant també un esborrany dels canvis a fer. A finals del mateix segle, part del Teló de les fortificacions farnès i part de les estructures d'accés al palau, van ser esbudellades per permetre la construcció d'una nova ruta d'accés més directa al poble.

Després de segles d'abandonament, el 1977 fins a 1981 es van dur a terme voluntàriament les llargues obres d'eliminació de runes per part de la Secció Archeoclub de Nepi. Centenars de tones de deixalles van ser retirades del metro i també es van netejar l'avantsala de la fortalesa i les muralles circumdants. Això va permetre a l'Ajuntament assignar el 2006 les obres de consolidació de la Piazzale della Rocca que des de juny de 2007 ha estat la seu d'esdeveniments i usables al públic. Els baluards de l'època farnès encara es redueixen a l'abandonament.

Descripció

La percepció visual del monument

Avui en dia el Complex de fortificacions de la Ciutat de Nepi, del qual la Rocca Borgiana es va convertir en important durant les obres de modernització del segle XVI, encara es presenta en tota la seva monumentalitat, encara que al llarg dels segles diversos manipulació i canvis a causa del desenvolupament del centre urbà a l'exterior han canviat en part la seva percepció. L'esbudellament del baluard nord, a prop de la porta de fogueres del segle XVIII i el ja esmentat a principis del segle XIX per a la construcció de l'anomenat "nou pont" va causar aquest "gegant arquitectònic" no molts danys. Afortunadament, les proporcions significatives del complex en relació amb les obres posteriors són una causa important per a la pertorbació que causen.

Les entrades a la ciutat i als baluards Farnès (segle XVI)

Rocca di Nepi i els baluards farnès a Porta Trionfale o "Nica"

Els dos baluards principals, un al nord i l'altre al sud, s'uneixen per una cortina de volants alts. Sota la sabata, de nou el fossat, que connecta les dues rases, la Skunk al sud i el Falisco al nord. Hi ha dues entrades principals al poble. Al sud l'anomenada Porta Trionfale o "Nica" (Piccola). Abans d'accedir-hi estem davant d'una de les vistes més famoses de la ciutat. Als nostres peus la cascada de Cavaterra que s'enfonsa en la forra subjacent. El nom de la cascada i la plaça, fa referència a les obres de ruptura realitzades per Sangallo per fer més efectives les mateixes parets. A l'oest es troba la Porta Grande o Romana. Aquest últim (el major) mostra clarament la mà del seu autor, Antonio da Sangallo el més jove. Tots dos adopten el sistema de porta doble i porta del darrere, amb un espai de filtre, per bloquejar encara més el possible enemic, col·locat sota el foc d'armes en l'estret espai entre les dues portes, un cop penetrat a la primera. A continuació, accediu a una plaça gran, un filtre addicional abans d'accedir a la ciutat real. Aquí es van localitzar totes aquelles funcions de servei a la ciutat, com l'escorxador (el largo encara s'anomena "Mmazza") i els molins d'aigua. Interessant destacar en aquest lloc les diverses estratificacions que mostren la història centenari del complex: a l'esquerra de la porta romana, les files de les fortificacions de l'època republicana. Al costat del complex de l'era Borg i

davant d'una porta triomfal una revelació de l'època medieval i finalment darrere nostre, el gran terraplè de l'època farnès. Per finalment entrar a la ciutat creuem l'anomenada porta borgiana, caracteritzada per l'elegant carreu. A la part superior de les parets estan coronades per arcs txecs, un cop suportant els camins de patrulla. A la dreta una torre situada just al costat del barranc, reduïda a ruïnes. En els seus fonaments, les restes de fileres de muralles romanes. També hi ha dues portes més petites (postierle). Porta Falisca al nord, coronada per l'escut d'armes de Pau III, va ser abans de la construcció de la nova artèria viària promoguda al segle XVIII, el principal accés per als procedents de Civita Castellana. Al sud, d'altra banda, porta Porciana de l'època medieval. Als tres baluards principals i més evidents des de l'exterior, també s'ha d'afegir un quart, sempre construït sobre un projecte de Sangallo, situat al sud del poble, al llarg de la forra. Més petit que els altres i no directament connectat al complex defensiu, tenia la funció de defensar el cim del baluard major al sud, que d'altra manera hauria estat mig indefens, en la lògica que el foc creuat.

#### La Rocca Borgiana (segle VI aC - XVI aC)

El nucli central del complex és sens dubte la Rocca Borgiana. Situat en control de tot el sistema defensiu, i del territori circumdant, que va des de les muntanyes Cimini, el llac Bracciano, el mont Soratte i darrere de terminillo. Aquí es va intentar l'extrema resistència al assetjador i més tard aquí el senyor es va refugiar d'enemics externs, del poble rebel i massa sovint de conspiracions internes. Tals i molts són les funcions i necessitats a les quals aquest edifici havia de respondre. La Fortalesa té un pla quadrangular amb quatre baluards circulars, de diferent diàmetre segons les lògiques defensives (com més estaven cap a fora, més gran era el diàmetre), col·locat a la part superior de la cortina de la paret. El model implementat per Nepi, és decididament menys innovador que la fortalesa contemporània de Civita Castellana, també realitzada per Antonio da Sangallo per a Alexandre VI. Antigament s'accedia a les fortificacions a través de la porta "dell'Unico", davant del Franile. Més tard es va construir una entrada molt més gran, situada a l'eix amb la via del corso (carrer obert en època farnès). Després de l'esbudellament per a la construcció de la nova ruta d'accés al poble, avui s'entra directament a la pista principal, sense haver de creuar tot un seguit d'espais que servien de filtre. Tan bon punt entreu al pati principal. Davant de la façana de l'edifici residencial. A la dreta i a l'esquerra, les restes de maçoneria de les sales de servei del palau. El terra de terracota del pati, és una reconstrucció moderna del sòl original, deduït pel descobriment del morter de roba de llit que encara tenia els signes de l'espiga amb els maons disposats a tallar i d'alguns estripats encara conservats al llarg de les vores del gran espai obert. A la dreta del cos residencial, les restes de les cuines. Tingueu en compte la llar de foc i el forn. En un petit espai contigu, una banyera de marbre, potser una glacera. Originalment aquest espai estava connectat directament als entorns representatius. Entre a l'anomenada "Sala Nobile" des de la porta central. Encara conserva intacte el terra de maó disposat per espiga. Les voltes col·lapsades fan que les diferents fases històriques que caracteritzen l'edifici són llegibles i evidents. A l'esquerra, una escala condueix a les masmorres. Aquí les restes de l'antiga ruta de la Via Amerina i les antigues portes d'accés a la ciutat, més tard emmurallades. Un romà i l'altre de l'època medieval. Aquest últim conserva restes de frescos del segle XIV, amb figures de sants. Un altre subterrani, sota la sala noble, és el resultat del tancament d'un fossat que originalment defensava el nucli primitiu del castell. Més tard es va tornar, més tard es va convertir en una cantinona. Des de la sala noble, passant per una porta i pujant uns esglaons, s'accedeix a la part més antiga del complex. Aquest nucli està flanquejat per les dues torres supervivents. A l'esquerra la base trapezoïdal de 17 metres d'alçada i a la dreta la circular, la guardó, de 26 metres d'alçada. A través d'una escala recentment restaurada es pot arribar al cim de la torre més alta. Al llarg de les seves muralles internes, el 1882, els germans Francesco i Pietro Silj, que es van convertir en propietaris de l'ara diruta rocca, van establir 20 inscripcions que des de baix pujaven, explicaven els més de dos mil anys d'història de la ciutat de Nepi i la fortalesa mateixa.

#### Referències

Via Francigena al Laci: Nepi - Rocca dei Borgia, a [francigenalazio.it](http://francigenalazio.it). Url accedit el 26 de gener de 2014 (arxivat del'url original el 2 de febrer de 2014).

Temporada Borgiana Nepi: La Rocca dei Borgia, a [stagioneborgiana.it](http://stagioneborgiana.it). Url accedit el 26 de gener de 2014 (arxivat del'url original l'1 de febrer de 2014).

Brini, Franco: Tra Borgia e Farnese (PDF), a [brunifranco.it](http://brunifranco.it). Url accedit el 26 de gener de 2014 (arxivat del'url original el 19 de febrer de 2014).

#### Bibliografia

AA.VV., La Fortalesa Borgiana (Restauració i Recuperació).

M.C.Canestrelli, Nepi i Paolo III Farnese (Història de la Ciutat de 1534 a 1545), Quaderns d'Estudis i Recerca de l'Ass. Culte. Antiquaviva, (Any VIII, Número.2), Nepi, novembre de 2005.

S.Tarquini, I Borgia a Nepi, Quaderni di Studi e Ricerche pel. Culte. Antiquaviva, (Any VI, Num.3), Nepi, juny de 2003.

L. Alimelli, Nepa Nepet Nepete (Nepi una città della storia), Ed.SEI, Roma, agost de 1999.

G. Pomponi, Nepi (sèrie: Carivit sulle città della Provincia di Viterbo), Viterbo, maig de 1998.

AA.VV., Nepi (3295 anys de mites, llegendes i història, medi natural, cultura i art), Ronciglione, setembre de 1993.

---

M.P.Penteriani Iacoandeli / U. Penteriani, Nepi e il territorio nell'alto Medioevo (476-1131), Ed. NES, Roma, 1986  
E. Lucchesi, Nepi Filissano Isola Conversina Ponte Nepesino (sèrie: torri castelli e città del Viterbese), Ed. DGL, Roma, 1984.  
G. Ranghiasi, Memorie (o ser informes històrics sobre el nom d'origen glòries i avenços de l'antiga ciutat de Nepi), Todi, 1845.

F. Fantaroni, La nascita di un Museo, attività della sezione Archeoclub di Nepi dal 1975 al 1985. Nepi agosto 2018. Ed. Press-up..

## Referències

Ciutats emmurallades italianes  
Fortificacions a la moderna  
Antonio da Sangallo el Jove  
Antonio da Sangallo el Vell  
Família Borgia  
Lucretia Borgia -  
Alexandre VI

## Altres projectes

A Wikimedia Commons hi ha contingut multimèdia relatiu a: Rock of Nepi